

Vývoj hluku v životním prostředí měst

**Výsledky 20 let monitoringu hluku prováděného
Státním zdravotním ústavem v městských
lokalitych ČR**

MUDr. Zdeňka Vandasová

Cíle

- Zabezpečuje kvalitní informace o životním prostředí a jeho vlivu na lidské zdraví, pro řízení a kontrolu zdravotních rizik a pro ochranu životního prostředí
- Vytváří podklady k legislativním opatřením, pro stanovení a korekci limitů a pro informování široké odborné veřejnosti
- Představuje mezinárodní informační zdroj o kvalitě životního prostředí v ČR
- Sleduje a hodnotí časové řady vybraných ukazatelů kvality životního prostředí a zdravotního stavu populace, velikost expozice obyvatel škodlivinám a vyplývající zdravotní dopady
- Postupné hodnocení vznikajících časových řad umožňuje zodpovědně posuzovat vývojové trendy a závislosti trvalého nebo sezónního charakteru

Součásti

- Zdravotní důsledky a rizika znečištění ovzduší
- Zdravotní důsledky a rizika znečištění pitné a rekreační vody
- Zdravotní důsledky a rušivé účinky hluku
- Zdravotní důsledky zátěže lidského organismu cizorodými látkami z potravinových řetězců, dietární expozice
- Biologický monitoring
- Zdravotní stav obyvatel
- Zdravotní rizika pracovních podmínek a jejich důsledky

System monitorování zdravotního stavu obyvatelstva ČR ve vztahu k životnímu prostředí

- System je realizován od roku 1994
- Je provozován na základě usnesení vlády ČR č. 369/1991 a 810/1998
- O své činnosti vydává každoročně Souhrnnou zprávu
- Výstupy jednotlivých subsystémů shrnuje v odborných zprávách ¹⁾

1) <http://www.szu.cz/publikace/monitoring-zdravi-a-zivotniho-prostredi>

- **Monitorování hluku** pomocí měření a vytváření časových řad výsledků
  - Probíhá od roku 1994
- **Dotazníkové šetření**
  - Proběhlo v letech 1995, 1997, 2002, 2007 a 2013
  - Doplnuje měřené hodnoty hlučnosti o údaje charakterizující obyvatelstvo lokalit.
  - Slouží ke zjištění vztahů mezi hlukem a účinky hluku na kvalitu života a zdraví obyvatel.

Monitorování hluku - období 1994 - 2006

- **19 měst** (Brno, České Budějovice, Děčín, Hradec Králové, Havlíčkův Brod, Jablonec, Jihlava, Kladno, Kolín, Liberec, Olomouc, Ostrava, Plzeň, Praha, Příbram, Ústí n. L., Ústí n. O., Znojmo, Žďár n. S.)
- **2 lokality** v každém městě „hlučná“ a „tichá“
- **24-hodinové měření**
- **Měření každý rok, 5x ročně**
- **Výstupy** - zpočátku L_{Aeq} **pro den** a L_{Aeq} **pro noc**
  - po roce 2002 podle Směrnice 2002/49/ES *
  - (zpětný přepočet) L_d (den 6:00 – 18:00 hod.)
  - L_v (večer 18:00 -22:00 hod.)
  - L_n (noc 22:00 – 6:00 hod.)
  - L_{dvn} (den-večer-noc)

* Směrnice Evropského parlamentu a rady 2002/49/ES o hodnocení a snižování hluku ve venkovním prostředí

Monitorování hluku – od roku 2007

- Rok 2009 - **12 měst** (České Budějovice, Havlíčkův Brod, Hradec Králové, Jablonec n. N., Kladno, Olomouc, Ostrava, Plzeň, Praha 3, Ústí n. L., Ústí n. O., Znojmo)
- Rok 2011 - **9 měst** (Havlíčkův Brod, Hradec Králové, Jablonec n. N., Olomouc, Ostrava, Plzeň, Praha 3, Ústí n. O., Znojmo)
- **2 lokality** v každém městě
- **24-hodinové měření**
- **Měření s intervalem 2 – 3 roky**, v roce měření **2x ročně**
- **Výstupy** L_d , L_v , L_n , L_{dvn}
- **Sčítání intenzity dopravy** součást každého měření
- Výsledky představují synergii všech zdrojů hluku v lokalitě (automobilová a kolejová doprava) bez korekce na pozadí, eliminován je pouze vliv atypických hlukových událostí.

Metodika měření

- Metodický návod pro měření a hodnocení hluku v mimopracovním prostředí (2001)
- Novela metodiky pro výpočet hluku silniční dopravy (Liberko 2004)
- Metodický návod pro hodnocení hluku v chráněném venkovním prostoru staveb (2010)
  - korekce - 2dB je použita pouze pro presentaci výsledků za jednotlivé roky samostatně, není použita pro srovnání s předchozími výsledky a statistickou analýzu
- Manuál měření hluku pro Státní zdravotní ústav
  - Vlastní manuál upřesňující specifické podmínky měření pro zajištění kontinuity

Statistické hodnocení výsledků

Období 1994 – 2006

- Výsledky měření zaneseny do grafů a proložena přímka
- Metodou lineárního regresního modelu testována hypotéza, zda jsou hodnoty hlukových ukazatelů konstantní a jejich kolísání jsou náhodné odchylky. V opačném případě dochází k nárůstu, případně poklesu hlukových ukazatelů. (testy na hladině významnosti $p=0,05$)
- Byly zjištěny dlouhodobé trendy vývoje hluku, rychlost změny vyjádřená jako změna / 10 let

Období 2009 - 2014

- Naměřené hodnoty srovnány s hodnotami očekávanými podle modelu z let 1994 – 2006
- Zjišťujeme, zda je předchozí trend vývoje zachován nebo dochází k jeho změně

Plzeň Klatovská

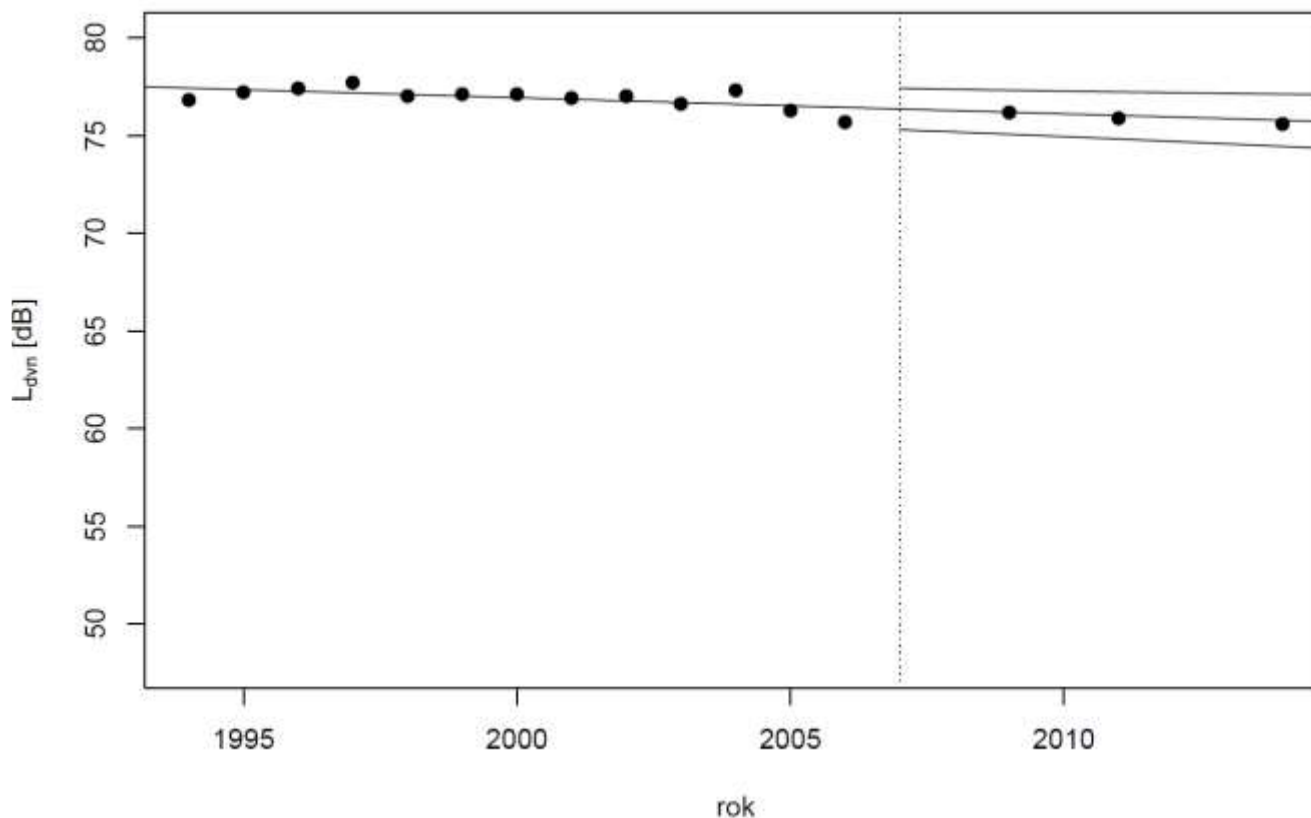
Průjezdni čtyřproudá komunikace, součást průtahu městem. Velká dopravní zátěž (nejfrekventovanější lokalita 26 700 vozidel /24h, z toho NA+B cca 1000, tram. 530). Koridorová zástavba. MM cca 10 m od osy komunikace.

Vývoj v období 1994–2014, ukazatel L_{dvn}

PM Klatovská

1994 - 2006: Statisticky významný pokles 0,8 dB /10 let
2009, 2011, 2014: trend potvrzen

Havlíčkův Brod, Pražská

Měřicí místo do ulice Masarykova: průjezdní komunikace, součást průtahu městem. Dva pruhy tam a dva zpět. 14 tis. vozidel / 24 h., velký podíl nákladní dopravy (NA+B 3800). Bez MHD. Měřicí místo cca 13m od osy komunikace.

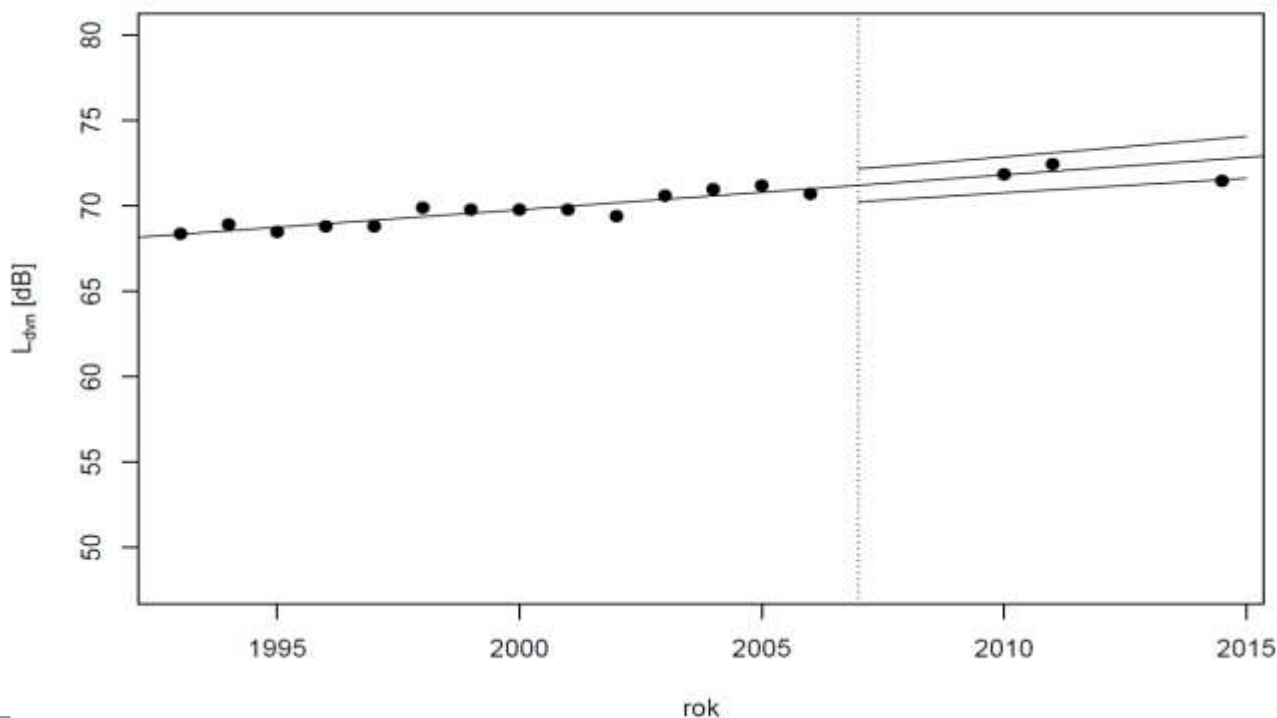
Vývoj v období 1994–2011, ukazatel L_{dvn}

HB Pražská

1994 - 2006: Statisticky významný růst **2,0 dB / 10 let**

2009, 2011: Předchozí trend potvrzen

2014/15: Předchozí trend nepotvrzen, hodnoty nižší než očekávané

Ostrava Havlíčkovo náměstí

Havlíčkovo n.: Obslužná komunikace s velmi malou dopravní zátěží 420 vozidel /24 h., (3 nákladní), uprostřed obytné zástavby ale cca 200 m od rušných ulic (17.list + Opavská)

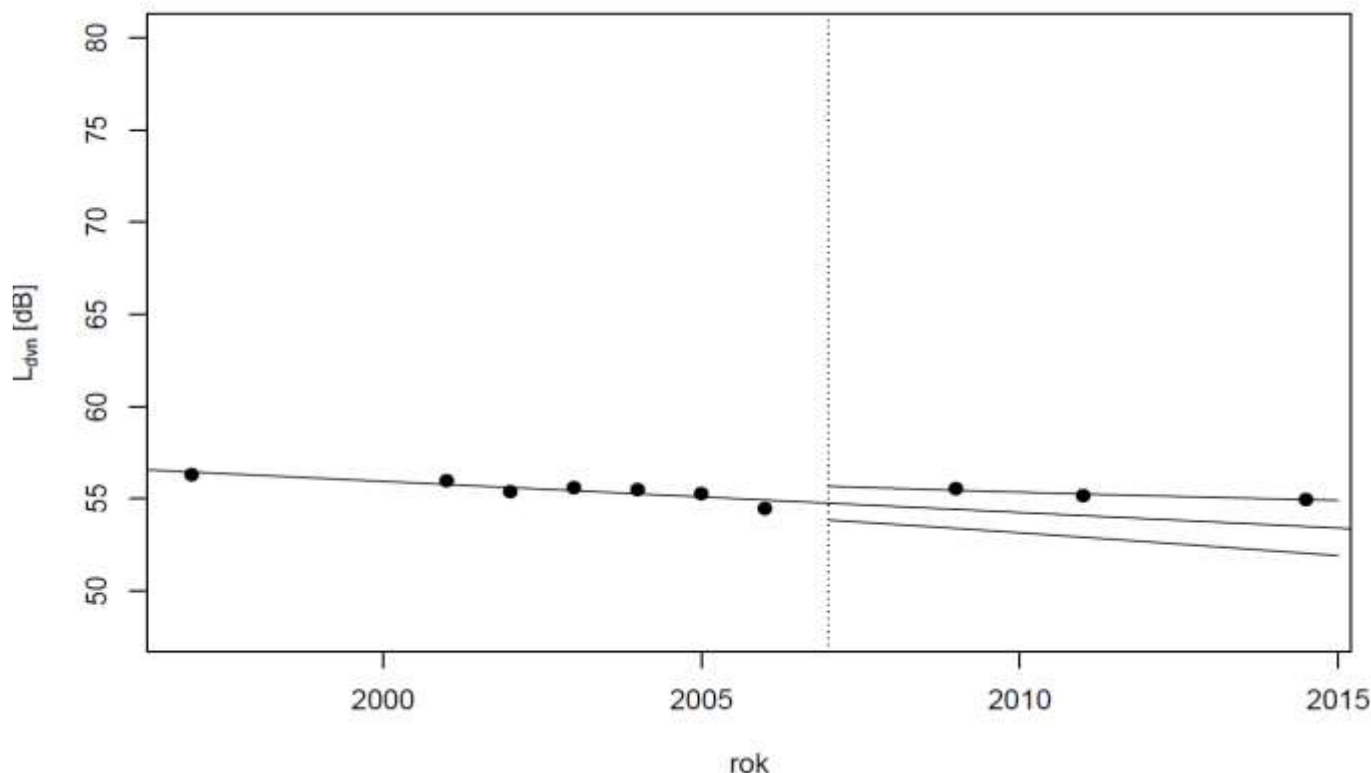

Vývoj v období 1994 – 2014 /15, ukazatel L_{dvn}

OV Havlíčkovo náměstí

1994 - 2006: Statisticky významný **pokles** 1,7 dB /10 let

2014 /15: hodnota vyšší než očekávaná - pokles se zpomalil až zastavil

Olomouc, Foerstrova + I.P. Pavlova

Foerstrova: Průjezdni čtyřproudá komunikace, součást průtahu městem, velká dopravní zátěž .

V roce 2007 dokončen obchvat města – část dopravy odvedena.
(23 600 vozidel /24h., z toho NA 1 300, třetí nejfrekventovanější).

I. P. Pavlova: Méně frekventovaná průjezdni ulice,
(5300 vozidel / 24 hod. z toho NA + Bus 70)
MM vzdáleno cca 30 m - pás zeleně a chodník.

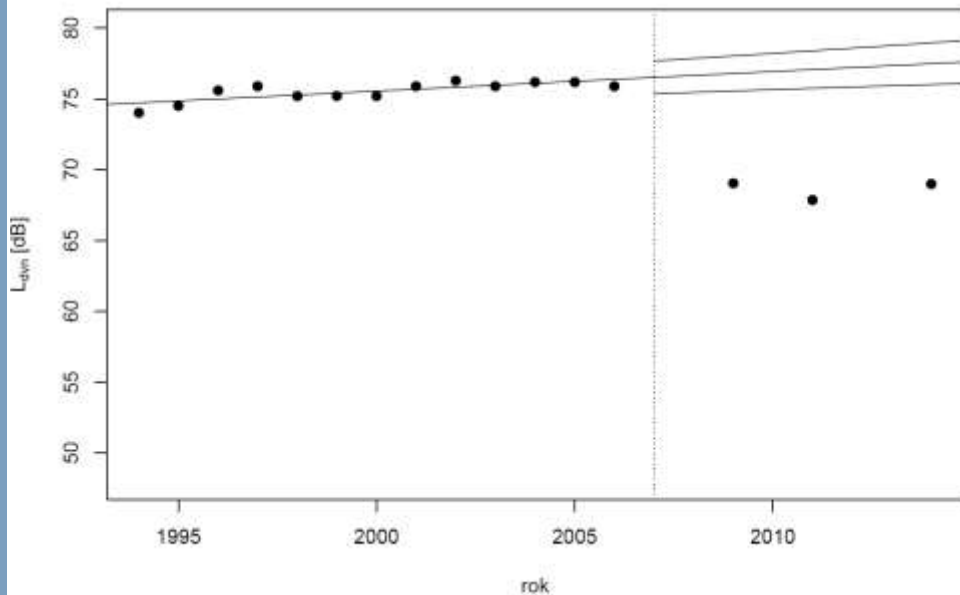

Vývoj v období 1994–2014, ukazatel L_{dvn}

OL Foerstrova

1994 - 2006: Stat. významný růst
1,4 dB / 10 let

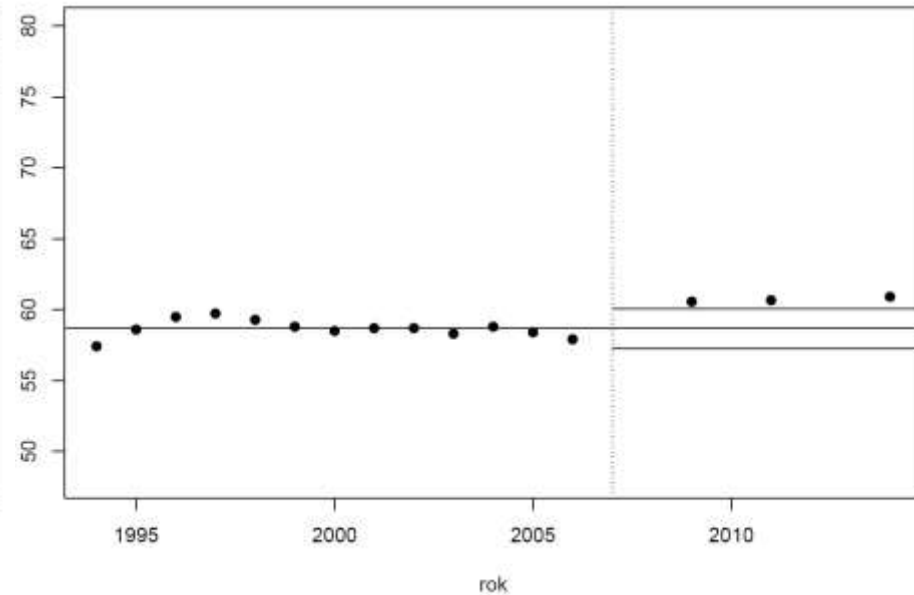
2009, 2011, 2014: hodnoty nižší,
pokles hlučnosti

OL I.P.Pavlova

1994 - 2006: stabilní stav s
náhodným kolísáním hodnot

2009, 2011, 2014: hodnoty vyšší,
nárůst hlučnosti

- **Lokality se stálým trendem**
  - **Hluk stabilní** – HB Žižkov, HK Labská, JN Mšenská, OV 17. listopadu, P3 Pod lipami, UO Jilemnického
  - **Pokles hluku** – PM Klatovská, P3 Koněvova, ZN Rooseveltova
- **Hraniční změna** - je třeba potvrdit dalším měřením
  - **Hluk stabilní, nyní nižší** – JN B. Němcové, PM Skrétova
  - **Pokles hluku se zpomalil nebo zastavil** – OV Havlíčkovo nám.
  - **Růst hluku se zpomalil nebo zastavil** – HB Pražská
- **Jednoznačná změna vývojového trendu**
  - **Hluk do r. 2006 stabilní, nyní nižší** – OL Foerstrova
  - **Hluk do r. 2006 stabilní, nyní vyšší** – OL I.P. Pavlova

Celkové hodnocení vývoje hluku

- **Období 1994 – 2006**

- Hodnoceno 40 lokalit
- Průměrná změna za všechny lokality **není statisticky významná**

→ **nebyl zjištěn rostoucí ani klesající trend vývoje hluku**

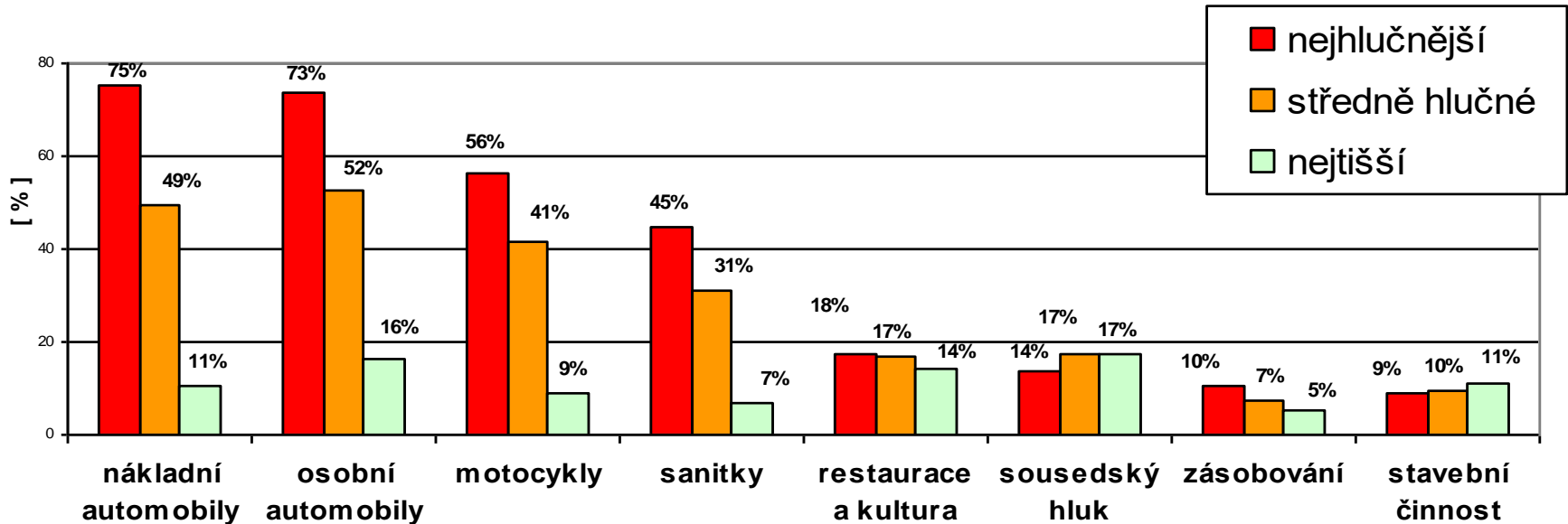
- **Celé monitorované období 1994 – 2014**

- Hodnoceno 18 lokalit
- Průměrná změna za všechny lokality (- 0,46 dB / 10 let)
→ **zjištěn nepatrný, přesto však statisticky významný pokles hluku**

(městské lokality uprostřed sídelní zástavby s ukončeným stavebním vývojem, výsledky reprezentují tento typ lokalit s nejistotou danou počtem 18 lokalit)

Výsledky dotazníkových šetření

Příčiny obtěžování hlukem (% obtěžovaných)

Srovnání výsledků opakovaných dotazníkových šetření:

V případě změny hlukové zátěže větších než $L_d \geq 3,1$ dB lidé subjektivně vnímali změnu obtěžování.